

Stockholm den 2008.05.16

Vägverket Region Stockholm
17190 Solna

FÖRBIFART STOCKHOLM OCH VÄRLDSARVET DROTTHINGOLMS SLOTTSSOMRÅDE

Drottningholms slott med omgivande miljö är sedan 1991 upptaget på Unescos World Heritage list, vilket innebär att det internationellt är klassat som mycket värdefullt från kulturhistorisk synpunkt. Det är därigenom att se som en omistlig del av alla världsmedborgares gemensamma arv. Redan dagens breda hårt trafikerade trafikled genom världsarvsområdet är oförenlig med UNESCO-konventionen om världsarven. Risken är överhängande att anläggningens världsarvsstatus dras tillbaka om svenska myndigheter och politiker totalt nonchalerar problemet. Blir den föreslagna "Förbifart Stockholm" av, med avfarter från tunneln upp på Lovön, blir situationen än värre.

Redan dagsläget är oacceptabelt

De störningar och det intrång i slottsmiljön som trafik och trafikled genom världsarvet Drottningholms slottsområde idag utgör är helt oacceptabla. Trafikleden för med sig att väsentliga delar av slottsanläggningen inte upplevs som sig bör. Buller och hetsiga trafikrörelser stör dagtid upplevelsen av dess värden.

Den planerade "Förbifart Stockholm" innebär ytterligare oacceptabla intrång. Slottsområdet och övriga Lovön har sedan århundraden tillbaka utgjort en oupplöslig helhet i ömsesidigt beroende, såväl ekonomiskt och socialt som praktiskt, i det dagliga livet för större delen av dess befolkning. Unikt för Drottningholms slott är att det sammanhang med omgivande kulturbygd, vilket utgjorde en förutsättning för dess tillkomst och försörjning, fortfarande är fullt läsbar. Dess funktionssätt och detta samband går fortfarande att förstå och uppleva rent konkret i bevarade gårdar, torp, vägar och odlingslandskap. Detta beror på att Lovön, till skillnad från andra slottsomgivningar av Drottningholms dignitet runt om i världen, av förtuseende och må vara av lycklig slump, undsluppit exploatering.

Inför vägavgifter förbi slottet

Det är ICOMOS Sveriges bestämda uppfattning att kraftfullast möjliga åtgärder skall vidtas för att minska trafiken genom världsarvsområdet, exempelvis genom vägavgifter. Väg 261 kan då göras smalare och därmed återfå något av tidigare landsvägskaraktär.

ICOMOS Sverige anser att leder som "Förbifart Stockholm" generellt sett skall dras i samband med den bebyggelse som de kommer att betjäna och inte som brukligt är genom natur- eller parkområden. Den merkostnad som detta innebär i form av inlösen av dyrare mark eller på grund av behovet av tekniska anordningar är rimligtvis låg, i relation till den totala kostnaden. Intrånget i Lovöns historiska landskap med de planerade av- och påfarterna måste minimeras. Också anordningar som t ex belysning måste specialutformas med tanke på miljön.

En nödvändig kompensation för den skada som "Förbifart Stockholm" med avfarter skulle föra med sig på upplevelser och historiska värden om den kommer till, är en smalare och mindre belastad väg 261 genom världsarvet. Med tanke på att förbifarten ger de boende på Mälaröarna alternativ till att köra genom slottsområdet bör detta vara fullt möjligt. Såväl ekonomi som klimatproblem ger dessutom både enskilda och samhället allt större orsak att satsa på kollektiva färdssätt för dagliga transporter.

Slutsats

Dagens breda hårt trafikerade trafikled genom världsarvsområdet Drottningholm är oförenlig med UNESCOs konvention om världsarven. Det är ICOMOS Sveriges bestämda uppfattning att kraftfullast möjliga åtgärder, exempelvis vägavgifter, bör vidtas för att minska trafiken genom världsarvsområdet. Därmed skulle väg 261 kunna göras smalare och återfå något av tidigare landsvägskaraktär. Risken är annars överhängande att anläggningens världsarvsstatus dras tillbaka.

Den planerade "Förbifart Stockholm" innebär ytterligare ett oacceptabelt intrång. ICOMOS Sverige anser att leder som denna generellt sett skall dras i samband med den bebyggelse som de skall komma att betjäna, inte som nu brukligt är, genom natur- och/eller parkområden.

Marie Klingspor Rotstein
Ordförande ICOMOS Sverige

Kopia till: Susanne Lindh, Carl Cederschiöld, Hans Rohde

ICOMOS är Unescos expertorgan för kulturmiljöfrågor och för världsarvskonventionen. ICOMOS är en sammanslutning för yrkesverksamma kulturmiljövårdare över hela världen – den enda globala, obundna organisationen i sitt slag. Dess uppgift är att verka för att historiska byggnader, fornlämningar, miljöer och kulturlandskap bevaras åt eftervärlden.